

Curriculum

\$SMART ȘI DE IMPACT

*Curriculum de responsabilitate
financiară pentru liceeni*

Cuprins

De ce este nevoie de acest program de educație financiară?	5
Cui se adresează acest curriculum de educație financiară?	9
Cum folosesc acest curriculum?	12
De ce țin cont atunci când folosesc acest curriculum?	16
Modulul 1	19
Sesiunile pe scurt	20
Descrierea activităților	24
Modulul 2	27
Sesiunile pe scurt	29
Descrierea activităților	30
Anexe	35
Treasure hunt	36
Lista materialelor necesare pentru training / ateliere	40
Glosar „Leul Vorbitor”	47

Dreptul de copyright pentru acest material aparține Fundației Noi Orizonturi. Reproducerea parțială sau integrală a acestuia este permisă doar cu acordul scris al Fundației Noi Orizonturi și în condițiile menționării sursei.

Echipa de traineri implicată în realizarea conținutului acestui material:

Tiberiu Culidiuc	Cristina Tudorașcu
Sorana Pogăcean	Smara Suci
Rodica Bîra	Ionuț Iancu

Coordonator Formatori: *Laura Borbe*

Text: *Laura Borbe, Raluca Furtună* | Design: *Octavian Cîmpeanu*

Acest material a fost realizat în cadrul proiectului de responsabilitate financiară „Lideri juniori, gata de acțiune!”. Proiect inițiat de Fundația Noi Orizonturi, cu sprijinul ING Bank România.

Ianuarie 2016

Mai multe detalii despre proiect, precum și despre activitatea Fundației Noi Orizonturi:

www.noi-orizonturi.ro și www.facebook.com/FundatiaNoiOrizonturi

Un proiect cu: Dezvoltat de: Cu sprijinul:

De ce este nevoie de acest program de educație financiară?

Programul actual de educație financiară folosește exemple practice, de zi cu zi, și activități dinamice. Așa, conceptele financiare vor fi (în sfârșit!) mult mai ușor de înțeles.

Ți-ai dorit să mergi într-o tabără, să îți iei un telefon mai cool, o bluză super la modă sau poate vrei lecții de chitară sau de dans? Dacă răspunsul tău este DA atunci aventura ta financiară a început deja.

Banii nu par să fie niciodată de ajuns? Ei bine, asta nu e surprinzător. Cel mai probabil, acum depinzi financiar de părinții tăi sau de alocația lunară. Dar lucrurile nu trebuie să rămână așa. Acum este un moment bun să înveți mai multe despre responsabilitatea financiară.

Încă din școală ne formăm comportamentul financiar și obiceiurile noastre din viitor. Așa că... educația financiară este extrem de importantă.

Educația financiară este o abilitate de viață necesară, de care vom avea nevoie mereu în viața de adult.

Cu ajutorul acestui program, 680 de liceeni își vor dezvolta cunoștințe, atitudini și abilități din sfera responsabilității financiare.

Atunci când învățăm să ne gestionăm banii și bugetul în situații din viața reală, devenim mai orientați către planificarea din timp a viitorului și spre obținerea unui echilibru financiar. :)

OBIECTIVELE PROGRAMULUI DE EDUCAȚIE FINANCIARĂ

Echiparea colegilor tăi cu instrumente care să îi ajute să obțină încrederea și cunoștințele de care au nevoie pentru a prelua controlul bugetului personal;

Pentru a fi mai ușor de înțeles, conceptele teoretice vor „merge de mână” cu exemple din lumea reală, cu ajutorul activităților interactive.

Participarea la bunăstarea noastră, a tinerilor. Programul ne va ajuta să aspirăm la un echilibru financiar și ne va arăta căi realiste de atingere a obiectivelor noastre.

Cui se adresează acest curriculum de educație financiară?

Ție, drag lider junior!

Acest curriculum de educație financiară este o resursă special creată pentru tine ca beneficiar al proiectului „Lideri Juniori, gata de acțiune!”. Va fi utilizat în formarea a 600 de tineri din 40 de licee în care se află Cluburi de inițiativă comunitară IMPACT.

Activitățile cuprinse în acest curriculum pot fi livrate doar de liderii juniori care au participat la cursul de formare de Leadership și Educație Financiară.

Cu participarea la acest curs de formare, experiența din cadrul Clubului IMPACT și resursele oferite (Ghidul de Educație Financiară și Curriculum de Educație Financiară), vei reuși cu succes să susții Atelierele de Educație Financiară pentru colegii tăi. Ai toate ingredientele necesare pentru a deveni un lider junior foarte bun! Ei, gândește-te la cât de mult vei învăța din această experiență și profită la maximum de ea!

Fiecare atelier va fi condus de 2 lideri juniori (tu și un coleg/o colegă) și va consta în 3 întâlniri cu tematici din domeniul educației financiare, pe care le veți organiza pentru colegi.

Fiecare atelier va avea un minim de 15 participanți, colegi din IMPACT sau din liceul vostru.

În acest curriculum găsești toate informațiile de care ai nevoie pentru a te putea pregăti, livra și evalua Atelierele de Educație Financiară.

Poate părea o responsabilitate mare pe umerii tăi... Ei, gândește-te la cât de mult vei învăța din această experiență și profită la maximum de ea!

Cum folosesc acest curriculum?

Ne dorim ca acest curriculum să fie o resursă cât mai „flexibilă” și ușor de folosit de tine și de toți liderii juniori. În același timp, vrem să ofere unitate la nivelul tuturor celor 40 de ateliere din țară.

Conținutul este împărțit în trei module, care la rândul lor cuprind una sau două sesiuni.

Fiecare sesiune cuprinde scopul și rezultatele învățării, sugestii de pregătire înainte de livrare, planuri detaliate cu activități, prezentări PowerPoint, anexe și referințe cu linkuri către materiale de sprijin.

Aceste sesiuni au fost dezvoltate pentru a ține cont de:

- vârsta participanților;
- obiectivele de învățare;
- secvența activităților;
- materialele necesare, etc

Rolul tău ca și facilitator este acela de a adapta activitățile la diferite stiluri de învățare, dinamica grupului, stadiul de formare, și nu în ultimul rând de stilul tău ca facilitator.

Dacă ai întrebări despre oricare din teme, nu trebuie decât să îi scrii managerului de proiect la adresa laura_borbe@noi-orizonturi.ro și vei primi mai multe detalii.

MODUL 1

DE CE AM EU NEVOIE DE EDUCAȚIE FINANCIARĂ

Comportamentul meu financiar
Nevoi versus dorințe
Responsabilitate în finanțe
Sănătate financiară

BANII VIN, BANII PLEACĂ

Venituri
Cheltuieli
Instrumente IT

MODUL 2

NU'S ZGÂRCIT, SUNT ECONOM

De ce să economisesc
Soluții de economisire
Instrumente IT

CAUT BANI, AM NEVOIE DE UN PRIETEN!

De ce și când să fac împruturi?
Soluții de împrumut
Instrumente IT

MODUL 5

CUM APLICCEAM ÎNVĂȚAT?

Treasure Hunt

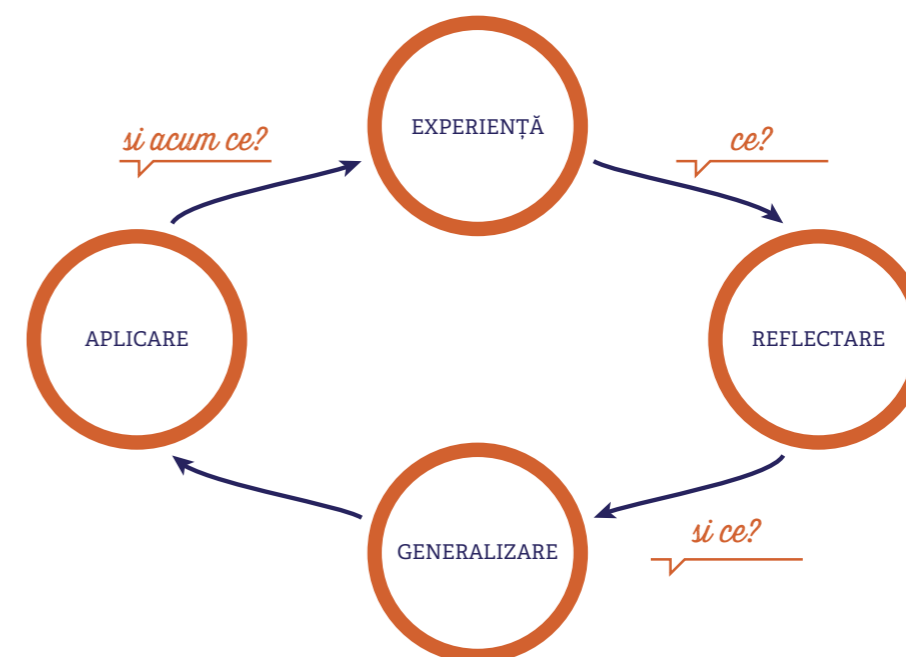
De ce tin cont atunci când folosesc acest curriculum?

Colegii tăi învață cel mai bine atunci când procesul de învățare:

- Este direcționat de ei înșiși
- Răspunde unor nevoi
- Este participativ
- Este reflectiv
- Oferă feedback constructiv
- Presupune respectarea celui care este instruit: climatul reprezintă 50 % din procesul de învățare
- Procesează informația dacă sunt folosite mijloace vizuale, preferă “ să vadă” ceea ce învață
- Procesează informația dacă sunt

folosite mijloace auditive, preferă “sa audă”

- Procesul de învățare este individualizat
- Se află într-o atmosferă de ajutor și au susținere din partea semenilor
- Sunt invitați să-și exprime punctul de vedere
- Asociază noile cunoștințe cu experiența anterioară
- Pot face schimb de experiență
- Este experiențial (vezi diagrama)

Scopul modulului

MODULUL 1

Primul modul acoperă două tematici majore: De ce am eu nevoie de educație financiară și cum îmi gestionez bugetul personal.

Scopul modulului: să informeze participanții în legătură cu beneficiile educației financiare și a necesității folosirii responsabile a resurselor financiare în viața de zi cu zi. Dar și de a îmbunătăți cunoștințele și capacitatea privind alcătuirea și administrarea bugetului, astfel încât aceștia să poată lua decizii financiare corecte.

ÎNTREBĂRI DE REFLECȚIE:

- Cum țin eu evidența banilor pe care îi primesc sau cheltuiesc?
- M-am aflat într-o situație dificilă financiar? Cum am ieșit din ea?
- De ce este important pentru mine să am un bun control financiar?
- Cum îmi va influența educația financiară, viitorul?

referințe

Curriculumul IMPACT - Curriculum IMPACT – Angajabilitate, Fundația Noi Orizonturi, 2010 / <http://danariely.com/videos>

Alte resurse: www.ted.com / <http://burcash.ro> / <http://www.businessballs.com>

OBIECTIVELE MODULULUI

1. DE CE AM EU NEVOIE DE EDUCAȚIE FINANCIARĂ:

(C) - Să explice consecințele deciziilor financiare și să dea exemple de decizii financiare responsabile

(A) - Să utilizeze metoda deciziei raționale în ierarhizarea dorințelor

(V) - Să își propună dorințe realiste și să se gândească la implicațiile legate de satisfacerea dorințelor

2. BANII VIN, BANII PLEACĂ:

(C) - Să definească veniturile și cheltuielile

(A) - Să construiască bugetul personal pentru perioada următoare

(A) - Să-și asume responsabilitatea pentru alcătuirea bugetului personal

Sesiunile pe scurt

TIMP	ACTIVITATE	METODE	RESURSE	PAGINA
DE CE AM EU NEVOIE DE EDUCAȚIE FINANCIARĂ?				
5 min	Introducere	Prezentare	Flipchart, markere	7
30 min	Eu - consumatorul	Chestionar autoevaluare	Anexa 1 PPT slide 1	7
30 min	Cine, ce controlează	Video-conferință	Video-proiector Boxe, Calculator	8
20 min	Aplicația 1	Nevoi vs. dorințe	Anexa 2 PPT slide 2, foi flipchart	8,9
35 min	Aplicația 2	Matricea deciziei raționale	Anexa 3 PPT slide 3,4	9
DE CE AM EU NEVOIE DE EDUCAȚIE FINANCIARĂ?				
5 min	Importanța bugetului	Chestionar	Anexa 1, Flipchart, markere	7
30 min	Ce este bugetul?	Brainstorming	Flipchart, markere	7
30 min	Cum îmi construiesc bugetul	Lucru pe grupe	Flipchart, markere, coli de hârtie A4, creioane	8
20 min	Elementele bugetului personal: Veniturile și cheltuielile	Brainstorming, exercițiu individual, grup	Anexa 2, Flipchart, markere	8,9
35 min	Pași în alcătuirea bugetului personal	Prezentare, lucru individual	Anexa 3	9
	Instrumente IT pentru bugetul personal	Prezentare	Flipchart, markere	10

Descrierea activităților

DE CE AVEM NEVOIE DE EDUCAȚIE FINANCIARĂ?

ACTIVITATEA 1

→ (5 MIN) INTRODUCERE

Prezentați obiectivele și agenda.

Atenție: Pregătiți, înainte de a începe sesiunea, o foaie de flipchart cu obiectivele și agenda. Fiți creativi!

ACTIVITATEA 2 (10 MIN)

→ EU, CONSUMATORUL

Atenție: Să pregătiți chestionarul (anexa 1.1), pixuri și un cronometru. Distribuiți chestionarele și anunțați timpul de lucru, 10 minute. Precizați că informațiile sunt private, deci este important ca participanții să știe că trebuie să fie sinceri cu ei înșiși.

ACTIVITATEA 3 (20 MIN)

→ PESCARUL AMATOR

2. Pierzi Nu știi + Faci	3. Câștigi Știi + Faci
1. Fericiții Nu știi + nu fac	3. Ratezi Știi + Nu faci

Atenție: În timpul în care colegii completează chestionarul, voi construiți "barca" cu cele 4 cadrane, folosind scotch de hârtie (vezi modelul de jos). Peștișorii îi aveți pregătiți de dinaintea începerii

atelierului. Așezați peștișorii prin sală, aleator, în jurul "bărcuței" (chiar puteți opta pentru forma unei bărci, cu patru zone).

Facilitarea: Rugați participanții să identifice caracteristicile care descriu ipostaza fiecărui cadran din barcă și să găsească o metodă de a aduce peștișorii în barcă, dar fără să poată pune mâna pe ei, direct. Fiecare peștișor (vezi anexa 1.2) trebuie să ajungă în cadranul corespunzător:

- Cadranul 1 - peștișorii roz
- Cadranul 2 - peștișorii albaștri
- Cadranul 3 - peștișorii galbeni
- Cadranul 4 - peștișorii verzi

Dați startul și lăsați maxim 10 minute pentru acest joc. După expirarea timpului, verificați împreună cu ei: dacă au ajuns

toți peștișorii în barcă și dacă au ajuns în cadranul corespunzător. Completați și/sau corectați cu ajutorul răspunsului pe care îl aveți deja în anexă. La final, rugați

Descrierea activităților

participanții să se așeze în barcă, în cadranul care i-ar caracteriza, pe baza chestionarului și a caracteristicilor pe care le-au descoperit.

Concluzii:

- Aprecierea comportamentului este subiectivă
- Educația financiară este soluția pentru ca toți să ajungem în cadranul 4

ACTIVITATEA 4 (20 MIN)

→ CONFERINȚE

Atenție: Unul din voi, pe durata jocului, pregătește laptopul, videoproiectorul și deschide linkul spre conferințele pe care le-ați selectat. Nu uitați, deschideți boxele.

Pregătire: Rugați participanții să se așeze în așa fel încât să poată urmări (vedea/auzi) conferințele.

Debrief: După 10 minute, rugați participanții să ofere exemple din viața personală, similare cu situațiile care s-au prezentat. Notați exemplele pe o foaie de flipchart.

ACTIVITATEA 5 (15 MIN)

→ NEVOI VS. DORINȚE

Atenție: În timp ce colegii urmăresc conferințele, unul din voi pregătește două foi de flipchart. Pe una lipiți două poze (cu școala și cu casa) și pe cealaltă lipiți celelalte două poze (cu

stațiunea și magazinul).

Facilitare: Distribuiți fiecărui participant 5 post-it-uri roz și 5 albastre. Rugați ca fiecare să identifice nevoile pe care le au în cele 4 contexte (școală, casă, stațiune, magazin) și să le scrie pe post-it-urile albastre. Apoi, trecem la dorințele pe care le au în cele 4 contexte: să le scrie pe post-it-urile roz, apoi să le lipească în coloanele cu nevoi/dorințe, desenate sub fiecare poză.

Debrief: Oferiți, din glosarul "Leul Vorbitor" definiția nevoilor și a dorințelor, apoi verificați împreună dacă post-it-urile au fost corect așezate, corectați împreună, dacă observați erori.

Concluzii (puteți avea pregătite pe o foaie de flipchart aceste concluzii):

- Este dificil să facem diferența între nevoi și dorințe.
- Putem face diferența între nevoi și dorințe numai în context, nu în general. De aceea oamenii resimt diferit frustrarea (un luptător de sumo și o balerină vor aprecia diferit hrana sau privarea de ea)
- Dorințele sunt nelimitate și foarte diferite de la om la om, nevoile sunt mai puțin diferite de la om la om, dar sunt esențiale pentru supraviețuire.

Atenție: În timp ce colegii urmăresc

Descrierea activităților

conferințele, unul din voi pregătește două foi de flipchart. Pe una lipiți două poze (cu școala și cu casa) și pe cealaltă lipiți celelalte două poze (cu stațiunea și magazinul).

Facilitare: Distribuți fiecărui participant 5 post-it-uri roz și 5 albastre. Rugați ca fiecare să identifice nevoile pe care le au în cele 4 contexte (școală, casă, stațiune, magazin) și să le scrie pe post-it-urile albastre. Apoi, trecem la dorințele pe care le au în cele 4 contexte: să le scrie pe post-it-urile roz, apoi să le lipească în coloanele cu nevoi/dorințe, desenate sub fiecare poză.

Debrief: Oferiți, din glosarul "*Leul Vorbitor*" definiția nevoilor și a dorințelor, apoi verificați împreună dacă post-it-urile au fost corect așezate, corectați împreună, dacă observați erori.

Concluzii (puteți avea pregătite pe o foaie de flipchart aceste concluzii):

- Este dificil să facem diferența între nevoi și dorințe.
- Putem face diferența între nevoi și dorințe numai în context, nu în general. De aceea oamenii resimt diferit frustrarea (un luptător de sumo și o balerină vor aprecia diferit hrana sau privarea de ea)
- Dorințele sunt nelimitate și foarte

diferite de la om la om, nevoile sunt mai puțin diferite de la om la om, dar sunt esențiale pentru supraviețuire.

ACTIVITATEA 6 (20 MIN)
→ **METODA DECIZIEI RAȚIONALE**

Prezentați obiectivele și agenda.

Atenție: În timp ce colegul realizează debrief-ul, pregătiți fișele de lucru și foaia de flipchart cu pașii (pe care e de dorit să o redactați înainte de începerea atelierului, utilizând anexa 1.4)

Facilitare: Distribuți fișa de lucru (anexa 1.3), anunțați durata de 20 min și faptul că răspunsurile sunt private, adică nu vor trebui prezentate în grup, dar vor fi fotografiate fișele completate (E nevoie să aveți la voi aparat foto!).

Explicați în 3 minute pașii și spuneți participanților că, atunci când avem mai multe dorințe, iar resursele noastre sunt limitate, suntem obligați să prioritizăm: adică să stabilim în ce ordine ne propunem să satisfacem dorințele. Pentru aceasta se poate folosi metoda deciziei raționale. Citiți apoi, de pe foaia de flipchart, pașii. Timp de lucru: 17 min.

Încheiați sesiunea mulțumind participanților pentru implicare și anunțați durata pauzei.

Descrierea activităților

**BANII VIN,
BANII PLEACĂ!**

ACTIVITATEA 1 (3 MIN)
→ **INTRODUCERE**

Atenție: Pregătiți, înainte de a începe sesiunea, foaia de flipchart de la activitatea Nevoi vs. dorințe. Pornind de la ea, veți introduce noua sesiune despre buget. Veți menționa faptul că nevoile sunt elementare, că sunt comune tuturor oamenilor și că dorințele sunt diferite și diversificate și variază foarte mult, în timp, sub influența a foarte mulți factori. Puteți face acest lucru și intuitiv. Numărați câte nevoi diferite sunt și câte dorințe diferite sunt.

Afișați, din nou, cele două definiții ale nevoii și dorinței, din glosarul "**LEUL VORBITOR!**"

ACTIVITATEA 2 (5 MIN)
→ **DESPRE BUGET**

Atenție: Până prezintă colegul elementele introductive, tu pregătește chestionarele (anexa 2.1) și pixurile.

Facilitare: Roagă participanții să completeze chestionarul, anunță că au 5 minute pentru asta, iar rezultatele sunt private.

ACTIVITATEA 3 (10 MIN)
→ **CE ESTE BUGETUL?**

Facilitare: Rugați participanții să ofere definiții pentru buget. Notați pe foaia de flipchart toate ideile, fără să le comentați. La finalul celor 10 minute, încercați să structurați definiția sau, dacă nu reiese din răspunsurile date de participanți, atunci apelați la glosarul "*Leul Vorbitor*".

ACTIVITATEA 4 (30 MIN)
→ **CUM NE CONSTRUIM BUGETUL?**

Pregătire: Împărțiți participanții în două echipe prin metoda: îi rugați să se ordoneze crescător după luna nașterii. Apoi împărțiți, în două, șirul.

- Grupa 1 va trebui să listeze, în 10 minute, toate sursele de bani pe care le au (sau le pot avea) tinerii de vârsta lor într-o lună de școală. Apoi, să estimeze și valoarea fiecărei surse. La final se adună aceste sume. Precizați că e de dorit ca aceste surse și sume să fie cât mai realiste, dar pot fi aproximative (în cazul valorii lor).
- Grupa 2 va trebui să listeze, în 10 minute, toate cheltuielile pe care le au tinerii de vârsta lor, într-o lună de școală și să estimeze și valoarea acestor cheltuieli. La final se adună aceste sume. Precizați că e de dorit ca aceste tipuri și sume să fie cât mai realiste, dar pot fi aproximative (în

Descrierea activităților

cazul valorii lor).

- După expirarea celor 10 minute, acordați fiecărei echipe 2 minute să-și prezinte lista, apoi puneți următoarele întrebări de debrief.

Debrief (10 minute):

Ce rezultat obținem dacă scădem din suma de la grupa 1, suma de la grupa 2? Acoperă veniturile, cheltuielile?

- Cum se numește situația în care V sunt mai mari decât CH? Dar invers? Pot fi ele egale?

- Au avut cei din grupa 1 o listă completă sau au uitat ceva, ori au exagerat? (adăugați sau tăiați, la sugestia colegilor sau a voastră)

- Au avut cei din grupa 2 o listă completă sau au uitat ceva, ori au exagerat? (adăugați sau tăiați, la sugestia colegilor sau a voastră)

Concluzii: Luați aceste definiții din glosarul "*Leul Vorbitor*"

- Definiția bugetului
- Definiția excedentului, deficitului și echilibrului bugetar

ACTIVITATEA 5 (20 MIN)

→ **BUGETUL PERSONAL**

Atenție: Până realizează colegul

vostru debrieful, voi pregătiți fișa bugetului personal (anexa 2.2) și pixuri.

Facilitare: Rugați participanții să rezolve sarcina din fișă. Precizați că au la dispoziție 10 minute și că informațiile rămân private, dar e foarte important să rezolve sarcina. După expirarea timpului realizați debrief-ul pe baza următoarelor întrebări:

Debrief (10 min):

- Ce a fost cel mai dificil lucru de completat în fișă?
- Care sunt motivele pentru care completarea este dificilă?
- Cum au soluționat dificultățile?
- Au mai realizat un asemenea exercițiu înainte de acest atelier? Dacă da, când; dacă nu, de ce cred că nu au fost nevoiți să facă asta?
- Ce au descoperit, util pentru viitor, prin acest exercițiu?

ACTIVITATEA 6 (10 MIN)

→ **INSTRUMENTE IT**

Atenție: În timp ce unul dintre voi realizează debrief-ul, celălalt pregătește laptopul, videoproiectorul și pagina din excel. De asemenea, dacă toți participanții dețin un smartphone și au conexiune la

Descrierea activităților

internet, puteți să îi invitați să caute aplicații care îi ajută în realizarea și administrarea unui buget.

Facilitare: Prezentați modelul de buget în excel sau aplicații, alte instrumente IT.

ACTIVITATEA 6 (10 MIN)

→ **INSTRUMENTE IT**

Atenție: În timp ce unul dintre voi realizează debrief-ul, celălalt pregătește laptopul, videoproiectorul și pagina din excel. De asemenea, dacă toți participanții dețin un smartphone și au conexiune la internet, puteți să îi invitați să caute aplicații care îi ajută în realizarea și administrarea unui buget.

Facilitare: Prezentați modelul de buget în excel sau aplicații, alte instrumente IT.

ACTIVITATEA 7 (7 MIN)

→ **MINGEA ZBURĂTOARE**

Facilitare: Rugați participanții să se așeze în cerc și pregătiți o minge. Fiecare participant trebuie să spună, cât mai repede, o definiție sau o idee învățată în această sesiune, apoi să paseze mingea altui coleg și așa mai departe. Asigurați-vă că toți participanții au spus ceva, unul din voi e bine să intre în cerc și să ofere răspunsuri sau ajutor, dacă vreun

participant se blochează. Atenției la repetiție! E o provocare, ca fiecare participant să spună altceva și să nu se repete. Asta înseamnă că trebuie să fie foarte atenți. Al doilea trainer, pentru a mări nivelul de provocare, cronometrează și bifează câte răspunsuri diferite și bune s-au generat în 7 minute. La final: aplauze!

Încheiați primul atelier mulțumind colegilor pentru participare și rugându-i să completeze chestionarul de feedback (anexa 2.3)

MODULUL 2

Al doilea modul acoperă două tematici majore: De ce și cum să economisesc? De ce și cum să iau un împrumut?

Scopul acestui modul este să informeze participanții la atelier cu privire la cele două modalități financiare de echilibrare a bugetului: economisirea și împrumutul.

ÎNTREBĂRI DE REFLECȚIE:

- Știu exact ceea ce vreau să obțin?
- Știu cum să procedez atunci când vreau să pun bani deoparte?
- De ce mi se pare atât de neatractiv și dificil să economisesc? E chiar așa?
- Cum pot să obțin un împrumut și ce presupune asta?

referințe

Curriculumul IMPACT - Laurențiu Mihai „101 idei de a economisi bani” (e-book)

Alte resurse: www.ted.com / <http://burcash.ro> / <http://www.businessballs.com>

OBIECTIVELE MODULULUI

1. NU'S ZGÎRCIT, SUNT ECONOM!

(C) - Să descrie diferite metode de economisire economisi bani”(e-book)

(A) - Să își dezvolte un plan personal de economisire

(V) - Să descrie importanța atingerii echilibrului financiar în viață

2.BANII VIN, BANII PLEACĂ:

(C) - Să distingă între datorie și împrumut

(C) - Să decidă rațional între sursele de împrumut

(A) - Să evalueze riscurile și beneficiile împrumuturilor financiare

(V) Să argumenteze importanța responsabilității în relația dintre creditor și debitor

TIMP	ACTIVITATE	METODE	RESURSE	PAGINA
NU'S ZGÎRCIT, SUNT ECONOM!				
10 min	Provocare!	Brainstorming contra cronometru	Foaie flipchart, cronometru	7
30 min	Consilierul financiar	Studii de caz, muncă pe echipe	ANEXA 3.1, foi flipchart, markere, scoci	7
25 min	Plan personal de economisire	Muncă independentă	ANEXA 3.2, aparat foto	8
20 min	Profil psihologic!	Muncă pe echipe	Foi flipchart, carioci, scoci	8,9
5 min	Ce am învățat?	Test	ANEXA 3.3	9
CAUT BANI, AM NEVOIE DE UN PRIETEN!				
35 min	Împrumut vs. datorie	Munca pe echipe	Foi flipchart, markere, scoci	7
20 min	Surse de împrumut, avantaje, dezavantaje	Turul galeriei	Foi flipchart, markere, scoci	7
25 min	Semafor „Riscurile împrumutului”	Argumentare	3 buline (roșu, galben, verde)/ participant ANEXA 4.1	8
10 min	Fuga la perete	Concurs, recapitulare Chestionar feedback	Glosarul „Leul vorbitor” cu enunțuri incomplete ANEXA 2.3	8,9

Descrierea activităților

NU'S ZGÂRCIT, SUNT ECONOMI!

ACTIVITATEA 1 (10 MIN)
→ **PROVOCARE!**

Prezentați obiectivele și agenda.

Atenție: Pregătiți, înainte de a începe sesiunea, o foaie de flipchart cu obiectivele și agenda. Fiți creativi! Afișați foaia, fără să o prezentați, dar ea va rămâne pe tot parcursul atelierului, la vedere.

Atenție: Rugați participanții să se așeze în cerc. Să aveți pregătit un marker și o foaie! Porniți un cronometrul cu alarmă, aceasta va suna peste 5 minute. Rugați participanți să dicteze cât mai multe motive- DIFERITE- pentru care oamenii economisesc bani (în pușculiță, de ex.). Am subliniat diferite pentru că aceasta este provocarea.

De ex. Dacă cineva spune: pentru a cumpăra o mașină sau o casă, aceste exemple nu sunt diferite (se referă ambele la achiziția unui produs mai scump), dar dacă spun pentru pensie și pentru cumpărarea unei mașini, atunci e ok.

Această corectare o faceți numai la finalul celor 5 minute, discutând aceste diferențe.

ACTIVITATEA 2 (30 MIN)
→ **CONSILIERUL FINANCIAR**

Pregătire: Împărțiți participanții în 5 echipe. Distribuiți fiecărei echipe un caz. Precizați că au la dispoziție 20 minute pentru a rezolva sarcinile de pe fișa (anexa 3.1). Atenționați grupele să studieze cu atenție exemplul de OBIECTIV SMART. De asemenea, precizați că fiecare echipă va trebui să scrie pe o foaie de flipchart răspunsurile la întrebările 2 și 4, apoi să își prezinte, pe rând, cazurile.

Debrief: După expirarea timpului, foile de flipchart se lipesc pe perete și, pe rând, fiecare echipă prezintă rezultatul (1 minut/echipă). Apoi discutați pe baza întrebărilor de mai jos:

- Care din sarcini a fost dificilă? În ce a constat dificultatea?
- De ce trebuie să ținem cont când stabilim durata economisirii sau suma pe care vrem să o economisim, periodic?
- Sunt diferite, asemănătoare soluțiile propuse? Mai pot fi gândite și altele? De ex.?
- Au apelat la astfel de soluții, cândva? Când, la ce soluții?
- Sunt riscurile enumerate, reale, posibile, mai sunt și altele? Care?

Descrierea activităților

Încheiați menționând că aceste informații vor fi extrem de utile în rezolvarea următoarei sarcini, individuale, de această dată.

ACTIVITATEA 3 (25 MIN)
→ **PLAN PERSONAL DE ECONOMISIRE**

Atenție: Până când unul dintre voi realizează debrief-ul, celălalt pregătește fișele de lucru (anexa 3.2) și pixurile.

Facilitare: Distribuiți fiecărui participant fișa și precizați timpul de rezolvare de 25 min. Informațiile sunt private, adică nu trebuie precizat rezultatul, dar vor fi fotografiate produsele. Pe durata rezolvării sarcinilor, plimbați-vă printre participanți și ajutați-i să rezolve. La final, fotografiați produsele finale.

ACTIVITATEA 4 (20 MIN)
→ **PROFIL PSIHOLAGIC!**

Atenție: În timp ce participanții lucrează, unul din voi pregătește cele trei foi de flipchart. Prima se lipește

Profilul "Fiului risipitor"

Profilul echilibratului

Profilul "Avarului"

.....

.....

.....

.....

pe un perete, a doua pe al doilea, a treia se păstrează pentru mai târziu. Este de dorit să aveți pregătite cele 3 desene, înainte de începerea atelierelor sau puteți opta, dacă știți că aveți colegi foarte talentați la desen, să le cereți să realizeze și desenele, dar atunci probabil veți avea nevoie de cel puțin 10 minute în plus pentru această sarcină.

ACTIVITATEA 5 (5 MIN)
→ **CE AM ÎNVĂȚAT?**

Atenție: Pregătiți fișele pentru fiecare participant (anexa 3.3). și foaia cu răspunsurile corecte.

Facilitare: Acordați 3 minute pentru rezolvarea testului și apoi rugați participanții să schimbe instrumentul de scris cu o cariocă și să corecteze testul. Citiți răspunsurile. Fiecare răspuns valorează 5 puncte. Rugați participanții să își calculeze punctajul apoi adunați testele.

Descrierea activităților

CAUT BANI, AM NEVOIE DE UN PRIETEN!

ACTIVITATEA 1 (35 MIN)
→ ÎMPRUMUT VS. DATORIE

Atenție: Pe durata pauzei amenajați sala astfel încât, la întoarcerea participanților, aceștia să se poată așeza, în sală, pe trei grupe. Numărul membrilor celor trei grupe poate varia, dar e de dorit să fie cel puțin 3-4 într-o grupă.

Facilitare: Rugați participanții să se așeze pe trei echipe. Timp maxim 3 minute.

- Echipa 1: a celor care au avut cândva nevoie de bani și au cerut bani împrumut.
- Echipa 2: a celor care au oferit bani împrumut.
- Echipa 3: a observatorilor (nu vor să se poziționeze în celelalte două grupe)

Precizați sarcina pentru fiecare grupă

- Echipa 1 să creeze, pe o foaie de flipchart, o listă a așteptărilor pe care le-au avut atunci când au cerut bani împrumut
- Echipa 2 să creeze, pe o foaie de flipchart, o listă a așteptărilor pe care le-au avut, atunci când au oferit bani împrumut

- Echipa 3 să creeze o listă de valori, principii ce ar trebui respectate pentru ca relația dintre cei care cer - oferă bani împrumut, să funcționeze și să dureze.

Timp de lucru: 12 minute.

După expirarea timpului, rugați fiecare echipă să prezinte răspunsurile (maxim 3 min/ echipă) și discutați. Timp pentru prezentare și completări: 15 min. Ceilalți participanți, dar și voi, puteți completa răspunsurile oferite de echipe sau puteți cere lămuriri.

ACTIVITATEA 2 (20 MIN)
SURSE DE ÎMPRUMUT,
AVANTAJE, DEZAVANTAJE

Facilitare: Rugați participanții să se așeze în ordinea descrescătoare a dimensiunii palmelor lor. Pentru asta vor trebui să își măsoare palmele și să se poziționeze descrescător, după ultimul așezat. Timp: 3 min. Apoi împărțiți șirul în trei echipe, ele rezolvă simultan sarcinile de mai jos.

- Echipa PALMĂ MARE are drept sarcină să enumere, în 5 minute, cel puțin 5 surse de împrumut (de la cine putem lua bani împrumut?)
- Echipa PALMĂ MEDIE are drept sarcină să enumere, în 5 minute, cel

Descrierea activităților

puțin 5 avantaje ale solicitării-oferirii unui împrumut.

- Echipa PALMĂ MICĂ are drept sarcină să enumere, în 5 minute, cel puțin 5 dezavantaje ale solicitării-oferirii unui împrumut.

După expirarea celor 5 minute, echipele se rotesc în sensul acelor de ceasornic și au la dispoziție 5 minute pentru a putea citi răspunsurile colegilor și a aduce completări. După 5 minute se rotesc din nou. Se repetă exercițiul. La final se citesc, de către fiecare, în liniște, răspunsurile.

ACTIVITATEA 4 (10 MIN)
FUGA LA PERETE!

Atenție: Pentru realizarea acestei competiții trebuie să aveți pregătite, încă înainte de desfășurarea atelierului, foile cu definiții din glosar, dar scrise incomplet.

De ex. Bugetul este cu două capitole.

Toate aceste definiții incomplete (sau alte întrebări construite de voi) se lipesc, una peste alta, pe perete.

Facilitare: Participanții se împart în două șiruri, în ordinea crescătoare a înălțimii, de la cel mai mic spre cel mai înalt, ultimul din șir.

Distanța dintre primul din șir și perete, cel puțin 4 pași mari. Unul din voi citește enunțul și primul care știe, fuge la perete și atinge foaia. Primul care reușește, răspunde. Dacă știe răspunsul, atunci echipa primește 1 punct. Cel care a răspuns se așează la capătul șirului. Dacă nu știe răspunsul, pot răspunde cei din celălalt șir, iar punctul le revine, dacă au răspuns corect. Întrebările fără răspuns se pun deoparte și răspundeți voi, după încheierea competiției.

La final se verifică punctajul. Echipa care a pierdut aplaudă echipa câștigătoare cu atâtea bătăi ritmate, câte puncte e diferența dintre ele.

Rugați participanții să completeze chestionarul de feedback (anexa 2.3). Apoi mulțumiți tuturor participanților și anunțați că, la următorul atelier, va fi organizat un treasure hunt, de aceea sunt rugați să vină cu o ținută adecvată (pantaloni, pantofi sport etc.) și să încerce să recapituleze, din fișe, tot ceea ce au învățat.